

İSTANBUL SANAYİ ODASI AFET YÖNETİM ŞUBESİ

14 EKİM İSTANBUL SEL FELAKETİ SONRASI

SANAYİ TESİSLERİ SEL ve TAŞKIN TOPARLANMA ÇALIŞMALARI BİLGİ DOKÜMANI

Bu doküman, 14 Ekim tarihinde İstanbul'da yaşanan sel ve taşkın felaketinin ardından, sanayi tesislerimizin ve üretim merkezlerimizin güvenli, kayıpsız ve sürdürülebilir bir şekilde yeniden üretime dönebilmesi amacıyla hazırlanmıştır.

Sel sularının çekilmesini takiben tesise dönüş ve iş sürekliliğinin sağlanması süreçleri; sadece yüzeysel bir temizliği değil, yapısal emniyet kontrollerini, enerji altyapı güvenlik testlerini, çevresel-hijyenik risklerin bertaraf edilmesini, mali kayıpların eksiksiz belgelenmesini ve sigorta süreçlerinin doğru yürütülmesini kapsayan bütüncül bir yaklaşımla ele alınmalıdır.

İYİLEŞTİRME AŞAMASI (OLAY SONRASI DEĞERLENDİRME VE NORMALLEŞME)

Sel sularının çekilmesinin ardından tesisin yeniden güvenli çarklarını döndürebilmesi, planlı ve dikkatli bir iyileştirme sürecine bağlıdır. İlgili kamu kurumlarından (AFAD, İBB AKOM vb.) veya tesis yetkililerinden "giriş güvenlidir" onayı gelmeden tesise adım atmamak, çalışan sağlığı ve can güvenliğini korumak adına temel kuraldır.

Saha içerisine ilk girişlerde, sel sularının bina temelleri ve taşıyıcı elemanlar üzerinde yarattığı tahribat titizlikle değerlendirilmelidir. Taşıyıcı kolonlarda, duvarlarda, zeminlerde ve istinat yapılarında olası çökme ya da çatlaklar el feneri yardımıyla incelenmeli; sızan gaz hatlarına ve kapalı alan birikintilerine karşı her an tetikte olunmalıdır. Suya veya neme maruz kalmış elektrik altyapısı ve panolar yetkili uzman teknik personelce test edilip onaylanmadan sisteme kesinlikle enerji verilmemelidir.

Tesis içinde sel sularının bıraktığı çamur, kum, zararlı evsel atıklar ve olası kimyasal kalıntıların arındırılması süreci doğrudan insan sağlığını tehdit ettiğinden profesyonel ve tecrübeli ekiplerce yürütülmelidir. Aynı zamanda oluşan tüm zarar ve ziyan fotoğraf ve videolarla detaylıca kayıt altına alınmalı, sigorta eksperleri ve finansal süreçler için eksiksiz bir ön hasar tespit dosyası hazırlanmalıdır.

İYİLEŞTİRME ÇALIŞMALARINA YÖNELİK AKSİYON ADIMLARI VE DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR

1. Güvenli Giriş Onayı ve Tesis Erişimi

- **Resmî Onay Beklentisi:** Yerel yönetimler, acil durum ekipleri veya tesis güvenlik sorumlularından sahanın emniyetli olduğuna dair resmî "her şey açık / emniyetli" sinyali ve onayı alınmadan tesise personel girişi yapılmamalı, iyileştirme çalışmalarına başlanmamalıdır.
- **İletişim Ağının Aktif Edilmesi:** Çalışanların, tedarikçilerin, müşterilerin ve servis sağlayıcıların iletişim bilgileri el altında tutulmalı; tesisin açılış durumu ve saha emniyeti hakkında tüm kritik paydaşlar anlık olarak bilgilendirilmelidir.

2. Yapısal Hasar ve Saha Emniyeti Kontrolü

- **Taşıyıcı Eleman İncelemesi:** Tesisin kolon, kiriş, ana taşıyıcı duvarlar, kapı-pencere kasaları, zemin kaplamaları ve özellikle dış istinat yapıları sel sularının yarattığı baskı, kayma ve çatlak risklerine karşı detaylıca taranmalıdır.
- **Temel ve Oturma Kontrolleri:** Bina temellerinde sel suyunun yarattığı boşalmalar veya çökme emareleri uzman inşaat mühendislerince değerlendirilmelidir.

3. Tesisat, Enerji ve Gaz Güvenliği Önlemleri

- **Elektrik Altyapısı ve Panolar:** Suya veya yüksek neme maruz kalan elektrik devreleri, şalterler, kablo kanalları ve makineler yetkili elektrik teknisyenleri/mühendisleri incelemenden ve kurutma-test işlemleri tamamlanmadan enerjilendirilmemelidir.

- **Doğalgaz ve Gaz Hatları:** Sızan gaz hatlarına karşı kulakla ve gaz dedektörleriyle birim bazında inceleme yapılmalı, gaz vanaları uzman denetimi sonrası kademeli olarak açılmalıdır.
- **Mekanik Tesisat ve Su Hatları:** Temiz su hatları ve üretim tesisatları sel suyunun karışma riskine karşı kontrol edilmeli, vanalar denetlenmelidir.

4. Tehlikeli Alanların Kordon Altına Alınması ve Tesis Güvenliği

- **Emniyet Şeritleri:** Güvenliğe ilişkin nihai teknik karar verinceye kadar çatlama, çökme, elektrik riski veya kimyasal sızıntı barındıran tüm alanlar emniyet şeritleriyle kapatılarak kordon altına alınmalı ve geçiş engellenmelidir.
- **Özel Güvenlik ve Yağmacılık Tedbirleri:** Tesis sınırlarında veya kapılarında hasar oluşmuşsa, güvenlik zafiyetinin ve olası yağmacılık risklerinin önüne geçmek amacıyla profesyonel güvenlik şirketleriyle anında fiziki gözetim ve devriye başlatılmalıdır. Sahaya sadece izinli ve yetkili personelin girişi sağlanmalıdır.

5. Profesyonel Temizlik, Çevre Sağlığı ve Hijyen

- **Uzman Yüklenici İletişimi:** Mülke ve ekipmanlara daha fazla zarar vermemek adına su birikintilerinin tahliyesine ve çamur temizliğine en kısa sürede başlanmalıdır. Hasar giderme ve temizlik süreçlerinde deneyimli temizlik şirketleri, uzman elektrikçiler ve tesisat yüklenicileri ile iş birliği yapılmalıdır.
- **Çamur ve Kimyasal Risk Yönetimi:** Sel suyundan kalan çamur ve birikintiler atık su, kentsel atık ve tehlikeli kimyasallar içerebileceğinden, çalışanların doğrudan teması engellenmeli; koruyucu ekipmanlı uzman ekiplerce bertaraf edilmelidir.
- **İş Sağlığı ve Hijyen Tedbirleri:** Tesis zemindeki kayganlık giderilmeli, dezenfeksiyon çalışmaları tamamlanmalı ve ortam çalışan sağlığı açısından tamamen hijyenik hale getirilmelidir.

6. Hasar Tespiti, Görsel Belgeleme ve Envanter Çalışması

- **Kapsamlı Görsel Kayıt:** Binaların dış ve iç mekânları, temelleri, makineler, stoktaki hammaddeler ve mamul mallar detaylı şekilde fotoğraflanmalı ve video kayıt altına alınmalıdır.
- **Ön Hasar Değerlendirme Raporu:** Birim ve bölüm bazında oluşan tüm hasarlar listelenerek resmî nitelikte bir ön hasar tespit raporu tanzim edilmelidir.

7. Finansal Döküm ve Muhasebe Kayıtları

- **Mali Dosya Oluşturma:** İş durması ve üretim kaybindan kaynaklanan zararlar dâhil olmak üzere; temizlik, onarım, yedek parça, ekstra güvenlik ve lojistik gibi tüm harcamalar ayrı bir finansal dosyada ve ilgili muhasebe kodunda kayıt altına alınmalıdır.
- **Belge ve Makbuz Yönetimi:** Yapılan tüm ödemelerin faturaları, makbuzları ve servis formları sigorta ve teşvik süreçlerinde kullanılmak üzere eksiksiz saklanmalıdır.

8. Sigorta Süreçleri ve Poliçe İncelemesi

- **Eksper Talebi ve Sözlü/Yazılı Bildirim:** Hasar durumu zaman kaybetmeksizin sigorta acentesine/brokerine sözlü ve yazılı olarak bildirilmeli, sahaya acilen bağımsız bir sigorta eksperinin yönlendirilmesi sağlanmalıdır.
- **Poliçe Kapsam Değerlendirmesi:** Mevcut sigorta poliçesi detaylıca incelenmeli; sel/taşkın teminatı, iş durması teminatı ve ek masraf klostları üzerinden dosya takibi yapılmalıdır. Gelecek dönemler için poliçe kapsamının genişletilmesi değerlendirilmelidir.

Tesis bazlı hazırlık düzeyini artırmak ve afetin tüm aşamalarına yönelik detaylı önlem adımlarını incelemek için **Sanayi Tesisleri İçin Sel Risk Yönetimi Rehberi** (<https://www.iso.org.tr/iso-afet-yonetim/yayinlarimiz.html>) çalışmamızdan faydalanabilirsiniz.

Bu doküman İstanbul Sanayi Odası üyelerine rehberlik ve bilgilendirme amacıyla hazırlanmış olup resmî bir nitelik taşımamaktadır; süreç boyunca İstanbul Valiliği, İstanbul İl AFAD Müdürlüğü, Meteoroloji Genel Müdürlüğü ve İBB AKOM tarafından yayımlanan resmî duyuru ve yönlendirmelerin dikkate alınması esastır.